

Leonardas da Vinčis: Tarptautinių auksakalystės mokymo programų plėtojimas restauravimo srityje – *DIT Gold*

Janina LUKŠĖNIENĖ, dr. Jūratė SENVAITIENĖ

2007–2013 Europos Komisija patvirtino naują *Mokymosi visą gyvenimą programą*, kurios tikslas – pasitelkiant mokymąsi visą gyvenimą prisidėti prie Europos Bendrijos, kaip pažangios žinių visuomenės, pasižyminčios darniu ekonominiu augimu, kuriančios daugiau ir geresnių darbo vietų, stiprinančios socialinę sanglaudą, vystymąsi, užtikrinant ateities kartoms gerą aplinkos apsaugą. Pagrindinis programos siekis – puoselėti švietimo ir mokymo sistemų Europos Bendrijoje pasikeitimą patirtimi, bendradarbiavimą ir mobilumą, kad jos taptų pasauliniu kokybės standartu. Lietuvoje *Mokymosi visą gyvenimą programą* administruoja Švietimo mainų paramos fondas.

Mokymosi visą gyvenimą programa sujungia šešias programas, viena iš jų – *Leonardo da Vinčio (Leonardo da Vinci) programa*, skirta remti dalyvaujantiems profesiniame mokyme ir tolesnėje profesinio mokymo veikloje, jiems įsisavinant žinias ir jas naudojant, įgyjant įgūdžius ir kvalifikaciją, taip pat skatinti asmens profesiniam tobulėjimui, didinti užimtumui ir dalyvavimo Europos darbo rinkoje galimybes. Pagrindinis programos tikslas – kuriant ateities profesinio rengimo politiką, suvienyti įvairias Europos šalių institucijas, įskaitant visų lygių profesinio mokymo įstaigas, vietas

LEONARDO DA VINCI: DEVELOPMENT OF INTERNATIONAL GOLDSMITHERY TRAINING PROGRAMMES IN THE FIELD OF RESTORATION – *DIT GOLD*

Janina LUKŠĖNIENĖ, dr. Jūratė SENVAITIENĖ

The specialists of Pranas Gudynas Centre for Restoration of the Lithuanian Art Museum participate in *Leonardo da Vinci* two-year partnership project “Development of international goldsmithery training programmes in the field of restoration (*DIT Gold*). The initiator of the project is the Herstein Restoration and Monument Supervision Centre of Koblenz (Germany) Chamber of Crafts, the project coordinator is the Director of the Centre Conztanze Küsel. Other project partners are goldsmithery training institutions and restoration centres of Germany, Hungary, the Czech Republic and Bulgaria. The objective of the project is, in the context of international cooperation, to develop the goldsmithery training programmes in the fields of restoration and conservation, giving priority to training methodology and introduction of methods for conservation and restoration of historic gold and silver smithery items.

The role of the specialists of Pranas Gudynas Centre for Restoration in the *Leonardo da Vinci* partnership project *DIT Gold* is the comparative analysis of traditional conservation and restoration methods of goldsmithery articles and analysis of the impact of these methods on the materials of articles to undergo conservation. These are jointly performed with the scientists of the Nanotechnologies and Material Science centre of the Faculty of Chemistry of Vilnius University. The results of the works were presented during all meetings of the project partners, published in the materials of the scientific conference of Lithuanian chemistry specialists *Chemija 2009*.

Turnovo metalo restauravimo dirbtuvėse.

Šonstato (Schoenstatt, Vokietija) Marijonų brolijos restauravimo centre.

valdymo institucijas, darbdavių organizacijas, kitas visuomenines organizacijas.

Į *Leonardo da Vinčio* programos dvimetį partnerysčių projektą „Tarptautinių auksakalystės mokymo programų plėtojimas restauravimo srityje“, sutrumpintai vadinamą „DIT Gold“, įsijungė ir Lietuvos dailės muziejaus Prano Gudyno restauravimo centro specialistai. Projektą 2008 m. inicijavo Koblenco (Koblenz, Vokietija) amatų rūmų Heršteino (Herrstein) restauravimo ir paminklotvarkos centras, projekto koordinatore – šio centro vadovė Konstancė Kiušel (Constanze Küsel). Kiti „DIT Gold“ projekto partneriai – Vokietijos, Vengrijos, Čekijos ir Bulgarijos auksakalystės mokymo įstaigos ir restauravimo centrai. Projekto tikslas – tarptautinio bendradarbiavimo kontekste išplėtoti auksakalystės mokymo programas restauravimo ir konservavimo srityje, pagrindinį dėmesį skiriant mokymo metodologijai ir istorinių auksakalystės bei sidabrakalystės dirbinių konservavimo ir restauravimo metodams įdiegti.

Vykdamas projektą renkami ir dokumentuojami duomenys apie auksakalystės istorines technikas, istorines medžiagas ir restauravimo metodus, jie nagrinėjami techniniais bei meno istorijos aspektais, restauravimo etikos ir estetikos kontekste. Projekto partnerių nuomone, tai labai svarbus darbas, nes apie auksakalystės sritį lieka vis mažiau žinių, jos neperduodamos ir neišsaugomos. Problemą tikimasi išspręsti bent iš dalies parengiant auksakalių ir sidabro meistrų mokymo metodikas bei sutelkiant tarptautinį specialistų tinklą, kuriame būtų keičiamasi teorine ir praktine patirtimi auksakalystės kūrinių istorijos studijų ir restauravimo klausimais. Be to, planuojama sukurti tarptautinį istorinių auksakalystės ir sidabro dirbinių restauravimo technikų ir medžiagų žinyną, apimančią istorines juvelyrikos technikas, senuosius ir modernius konservavimo ir restauravimo metodus, šių metodų monitoringo rezultatus, aukso ir sidabro dirbinių instrumentinių tyrimų rezultatus bei išsamų literatūros sąrašą.

Reguliariai vyksta „DIT Gold“ projekto partnerių susitikimai: 2008 m. spalio mėnesį seminaras vyko Heršteine, šių metų vasario mėnesį – Vilniuje, gegužę – Turnove, spalio viduryje – Debrecene. Seminaruose buvo išklausti čekų metalo restauravimo specialistų Jaroslavo Prašilio (Jaroslav Prášil) ir dr. Miroslavo Kogano (Miroslav Cogan) pranešimai apie XIX a. Bohemijos juvelyrinių dirbinių su granatais gamybos technikas, medžiagas bei problemas, susijusias su šių dirbinių restauravimu; Šonstato (Schoenstatt, Vokietija) Marijonų brolijos auksakalystės ir meno dirbinių vadovo juvelyro ir restauratoriaus Michaelio van Oyeno (Michael van Ooyen) pranešimai apie senųjų bažnytinių indų, monstrancijų ir relikvijorių restauravimo etines ir estetines problemas, nagrinėtos istorinių auksakalystės dirbinių praktinio restauravimo problemos. Debreceno amatų mokyklos

Debreceno juvelyrų mokymo centre.

dėstytojas juvelyras ir restauratorius Otvosas Nagy Ferencas (Ötvös Nagy Ferenc) nagrinėjo juvelyrikos specialybės dėstyto metodologiją, pristatė savo monografiją „*Zománcművéség*“ (Budapeštas: Scolar Kiadó, 1997) apie aukso, sidabro ir emalio kūrinių technikas, medžiagas, konservavimą ir restauravimą. Bulgarijos juvelyras ir restauratorius Vladimiras Burovas apžvelgė Plovdivo (Bulgarija) restauratorių atliekamus darbus, išsamiai apibūdino Balkanų regiono senųjų juvelyrinių dirbinių technologiją.

Prano Gudyno restauravimo specialistų indėlis į vykdomą *Leonardo da Vinčio* programos partnerysčių projektą „DIT Gold“ – auksakalystės dirbinių tradicinių konservavimo ir restauravimo metodų lyginamieji tyrimai bei šių metodų poveikio konservuojamų dirbinių medžiagoms tyrimai, kurie atliekami kartu su Vilniaus universiteto Chemijos fakulteto Nanotechnologijų ir medžiagotyros centro mokslininkais. Šių darbų rezultatai buvo referuojami visuose projekto partnerių susitikimuose. Be to, tyrimų rezultatų pagrindu parengtas pranešimas „Dirbinių iš vario ir jo lydinių konservavimo metodų palyginamieji tyrimai“ Lietuvos chemikų konferencijoje „Chemija 2009“, skirtoje akademiko Juozo Matulio 110 metų gimimo sukakčiai pažymėti. Pranešimo autoriai – prof. habil. dr. A. Ramanavičius, E. Borovikovaitė, dr. J. Senvaitienė ir J. Lukšėnienė – tyrė konservavimo procesų įtaką auksakalystės dirbinių autentiškumo išsaugojimo aspektu. Buvo tyrinėjamas metalų paviršiaus savybių ir cheminės sudėties pasikeitimas įvairiuose konservavimo procesuose. Lyginamųjų tyrimų rezultatų pagrindu VU Chemijos fakultete 2009 m. apgintas ir baigiamasis bakalauro studijų darbas.

Vykdomas *Leonardo da Vinčio* programos partnerysčių projektas „Tarptautinių auksakalystės mokymo programų plėtojimas restauravimo srityje“ pristatomas internetiniame puslapyje www.leonardo-project.de. ■

Jūratės Senvaitienės nuotr.

Leonardo da Vinčio programos partnerysčių projekto dalyviai Heršteine.